

MENTOR

Akademik Sanat ve Tasarım Dergisi
Academic Art & Design Journal
e-ISSN: 3062-3022 <https://mentorakademik.com>
Mentor, Cilt:1, Sayı:1, 1-19, 2025
DOI: 10.5281/zenodo.15062991

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

HANS HOLBEIN PORTRELERİNDE MÜCEVHERLERİN DİLİ: KİMLİK VE STATÜNÜN TAKILARLA İFADESİ

Kevser Şükran TULÜOĞLU¹
Haldun ŞEKERCİ²

Özet

Hans Holbein, Alman kökenli bir Rönesans ressamı olarak özellikle portre sanatıyla tanınmış ve detaycılığı, gerçekçiliği ve sembolik anlatım gücüyle dönemin önde gelen sanatçılarından biri olmuştur. Tudor Sarayı'nın resmi ressamı olarak Holbein, sanatında bireylerin kimlik ve toplumsal statülerini yansıtan unsurları ustalıkla kullanmıştır. Onun detaycı işçiliği, bireylerin portrelerindeki takıların yalnızca estetik birer süs değil, aynı zamanda toplumsal hiyerarşi, siyasi bağlılık ve kültürel kimliği ifade eden semboller olarak işlev görmesine olanak tanımıştır. Holbein, bu unsurları titizlikle işleyerek, Rönesans döneminin sanatsal, politik ve sosyal yapısını görsel bir anlatıya dönüştürmeyi başarmıştır. Bu makale, Hans Holbein'in portrelerindeki mücevher ve takıların estetikten öte birer tarihsel, toplumsal ve sembolik ifade aracı olarak taşıdığı anlamları incelemeyi amaçlamaktadır. Makale, Holbein'in detaycı ve gerçekçi sanat anlayışıyla, portrelerinde yer alan mücevherlerin bu sembolik işlevleri nasıl yansıttığını analiz eder. Tudor kraliyet ailesinin ve dönemin soylularının portrelerinde kullanılan değerli mücevherler, Tudor Gülü, Makam Zincirleri ve S'ler Yakası gibi unsurlar, takıların estetik birer aksesuar olmaktan çok, kimliklerin yansıması ve sosyal statünün görsel birer dili haline geldiğini gösterir. Holbein'in eserleri, Rönesans sanatının bireylerin toplumsal, dini ve politik kimliklerini aktarma rolünü anlamak için bir rehber niteliğindedir. Bu çalışmada, Hans Holbein'in bilinen 153 eseri arasından, soylular ve kraliyet ailesi üyelerini tasvir eden, takı yoğunluğu açısından en belirgin ve detaylı on portre incelenmiştir.

Bu bağlamda çalışma, Holbein'in portrelerindeki takıların kimlik ve statü ifadelerini literatür taramasından yararlanarak verilerin düzenlenip sonuçların çıkartıldığı nitel araştırma yöntemlerinden betimsel araştırma yöntemi kullanılarak incelemiştir.

Anahtar Kelimeler: Hans Holbein, Portre Sanatı, Takı ve Mücevher, Kimlik ve Toplumsal Statü

THE LANGUAGE OF JEWELRY IN HANS HOLBEIN PORTRAITS: EXPRESSION OF IDENTITY AND STATUS THROUGH JEWELRY

Abstract

Hans Holbein, a German-born Renaissance painter, is especially renowned for his portrait artistry and is regarded as one of the leading artists of his era due to his attention to detail, realism, and symbolic narrative power. As the official painter of the Tudor Court, Holbein skillfully utilized elements in his art to reflect the identities and social statuses of individuals. His meticulous craftsmanship allowed the jewelry depicted in his portraits to serve not only as aesthetic embellishments but also as symbols of social hierarchy, political allegiance, and cultural identity. By carefully rendering these elements, Holbein transformed the artistic, political, and social framework of the Renaissance into a visual narrative. This article aims to examine the significance of jewelry and adornments in Hans Holbein's portraits as tools of historical, social, and symbolic expression, beyond their aesthetic appeal. The study analyzes how Holbein's detailed and realistic artistic approach reflects the symbolic functions of jewelry in his portraits. The valuable jewels depicted in the portraits of Tudor royalty and nobles—such as the Tudor Rose, Chains of Office, and S-shaped collars—illustrate how adornments served as visual expressions of identity and social status rather than merely decorative accessories. Holbein's works act as a guide for understanding the role of Renaissance art in communicating individuals' social, religious, and political identities. This study is limited to ten portraits selected from Hans Holbein's known 153 works, focusing on those that most prominently feature jewelry with high levels of detail and significance. Since jewelry is generally less prominent or noticeable in other portraits, the selected examples were carefully chosen to best represent the scope of this research, emphasizing compositions where adornments play a significant role.

In this context, the study investigates the identity and status expressions conveyed through jewelry in Holbein's portraits using qualitative research methods, specifically a descriptive research approach, supported by an extensive literature review.

Key words: Hans Holbein, Portrait Art, Jewelry, Identity and Social Status

¹ YL Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sanat ve Tasarım, kevser.tuluoglu@ogr.dpu.edu.tr, ORCID: 0009-0006-3242-8855

² Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, haldun.sekerici@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2753-6951

Giriş

Portre sanatı, bireylerin fiziksel görünüşünü ve kimliğini betimleyerek onları ölümsüzleştiren bir sanat türüdür. İlk olarak, ölümlerin hatırlanması amacıyla yapılan portreler, onları ölümsüzleştirmeyi ve ölüm sonrası varlıklarının devam ettiğini simgelemeyi amaçlıyordu. Ayrıca, bu portreler aracılığıyla bir kişinin sosyal ve ailevi prestiji vurgulanır, toplumsal statüsü sergilenirdi. Özellikle üst sınıf aileler, büyük bir mirasa ve saygınlığa sahip olduklarını göstermek için portrelere başvurmuşlardır. Portre sanatının gelişimi zamanla daha bireysel bir hale gelmiş ve özellikle Rönesans dönemiyle birlikte Kraliyet aileleri, hanedanlar ve soylu kimseler kendi kimlik ve statülerini yansıtmak için portrelerini takılar ile desteklemişlerdir.

Takılar, tarih boyunca birçok medeniyet ve hanedan için sadece birer aksesuar değil, aynı zamanda güç, statü, prestij ve sembolizm açısından büyük önem taşıyan objeler olmuştur. Bireylerin takılara olan ilgisi ve bu takıların önemi, çeşitli kültürel, politik ve sosyal dinamikler üzerinden açıklanabilir. Hanedanlar ve kraliyet aileleri, takıları statü ve güç simgesi olarak kullanmışlardır. Bu dönemde kullanılan mücevherler, hanedan üyelerinin sahip oldukları servetin, otoritenin ve soylu statünün dışa vurumu olarak kabul edilirdi böylelikle takılar ve mücevherler aracılığıyla ekonomik güçlerini de sergilerlerdi.

Değerli taşlar ve metaller, zenginlik ve refah göstergesiydi. Kraliyet hazinelerinde saklanan büyük miktarlardaki mücevherler, ülkenin servetini ve ticari kapasitesini de simgeliyordu. Rönesans dönemi, sanatın ve kültürün yeniden canlandığı bir dönem olarak, soylular ve zengin tüccarlar arasında portre sanatına olan ilginin arttığı bir dönemdir. Bu dönemde, mücevherler bir statü simgesi olarak ön plana çıkmış; altın, inci ve değerli taşlar, portrelerde zenginliği ve gücü simgelemek amacıyla sıkça kullanılmıştır (Lang Antiques, 2024, s: 1-3).

Rönesans dönemi Avrupa'sında portre sanatı, bireylerin kimliklerini ve toplumsal statülerini temsil etmenin ötesine geçerek, politik ve kültürel mesajlar iletmenin bir aracı haline gelmiştir. Bu dönemin önde gelen ressamlarından biri olan Hans Holbein, özellikle İngiltere'de Kral VIII. Henry ve çevresindeki soylu kesimi konu alan portreleriyle tanınır. Holbein'in en dikkat çeken özelliklerinden biri, eserlerindeki detaycılık ve gerçekçilik düzeyidir, bu özelliği onun saray ressamı olma faktörlerinden biridir.

Diğer ressamlar figürleri daha idealize ve stilize ederken, Holbein, yüz ifadeleri, cilt dokusu, takılar ve kıyafetlerdeki en ince ayrıntıları bile özenle resmetmiştir. Özellikle saray mensuplarını ve kraliyet ailesi üyelerini resmettiği portrelerinde, kişilerin güçlü, otoriter ya da düşünceli ifadelerini yakalayan bir tarz geliştirmiştir. Holbein'in portrelerinde detaycılığını gösterdiği önemli noktalardan biri de bireylerin kullandıkları mücevherler ve takılardır. Bu mücevherler, yalnızca estetik bir unsur olarak değil, aynı zamanda dönemin toplumsal yapısını, siyasi ilişkilerini ve bireysel kimliklerini yansıtan semboller olarak da önemli bir rol oynar.

Takı ve mücevherat, portrelerde genellikle bir kişinin sosyal statüsünü, zenginliğini ve güç durumunu yansıtmak amacıyla kullanılmıştır. Bu tür öğeler, figürlerin görsel kimliğini güçlendiren ve onların toplumdaki yerlerini vurgulayan önemli semboller olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, mücevherler, dönemin moda anlayışı ve sanatın estetik dilinin bir parçası olarak da resmedilmiştir. Takılar, sanatçıların portrelerde görsel derinlik yaratmasına yardımcı olmuş, aynı zamanda figürün psikolojik özelliklerini ve sosyal konumunu öne çıkarma işlevi görmüştür.

Rönesans dönemi ile birlikte, portrelerde takı ve mücevherlerin kullanımı artmıştır. Bu dönemde, altın, elmas, zümrüt gibi değerli taşlar, bireylerin soyluluklarını ve zenginliklerini simgelemek amacıyla sıklıkla resmedilmiştir. Örneğin, Hans Holbein'in portrelerinde, özellikle Tudor dönemi İngiltere'sinin yüksek statüye sahip figürlerinin üzerinde takılar yer almaktadır. Holbein, takıları yalnızca estetik olarak değil, aynı zamanda figürlerin toplumsal konumlarını vurgulamak için detaylı bir şekilde kullanmıştır (Johnson, P. 2006).

Takı ve mücevherlerin portrelerde tercih edilmesinin bir diğer nedeni, kültürel ve dini anlamlar taşıyor olmalarıdır. Antik Mısır'da, takılar, öbür dünyaya geçişte güç ve koruma sağlayan semboller olarak kullanılmıştır. Aynı şekilde, Roma İmparatorluğu ve Bizans dönemlerinde de, mücevherler sadece estetik unsurlar değil, dini ve kültürel ritüellerin bir parçası olarak portrelere yerleştirilmiştir(Vassiliev, 2014, s: 45-47). Orta Çağ'da da takılar figürlerin ahlaki erdemlerini ve toplumsal sorumluluklarını simgelemek amacıyla portrelerde detaylı biçimde tasvir edilmiştir.

Portrelerdeki ilk takı ve mücevher örnekleri, Antik Mısır ve Roma dönemlerine dayanmaktadır. Mısır'da, özellikle mezar resimlerinde, soylu kişilerin zengin takıları betimlenmiştir. Roma'da ise, mozaik portreler ve heykelsi büstlerde, Roma İmparatorları ve soyluların zengin mücevherlerle tasvir edilen portreleri yaygındır. Bu portreler, yalnızca figürlerin toplumsal konumlarını belirtmekle kalmamış, aynı zamanda dönemin estetik anlayışını yansıtan sanat eserleri olarak da önemli bir yer tutmuştur

Hans Holbein

Genç Hans Holbein (1497/98 - 1543), Alman kökenli bir Rönesans ressamıdır ve özellikle portre sanatıyla tanınır. Holbein, Alman Rönesansı'nın önde gelen isimlerinden biri olarak kabul edilir ve sanatında gerçekçilik, detaycılık ve psikolojik derinlik unsurlarıyla dikkat çeker.

Holbein, Augsburg'da sanatçı bir ailede doğdu. Babası Hans Holbein(Yaşlı Hans Holbein), dönemin saygın bir ressamıydı ve Holbein'in sanat eğitimi aile çevresinde başladı. Holbein'in erken dönem çalışmaları, özellikle Basel'de şekillendi. Basel'de geçirdiği yıllarda, kitap illüstrasyonları, dini temalı tablolar ve ahşap baskılar yaptı. Aynı dönemde ünlü Rotterdamlı hümanist Desiderius Erasmus ile yakın bir ilişki kurdu; bu, Holbein'in hümanist fikirlerle tanışmasını sağladı ve onun portrelerini resmederek uluslararası alanda ün kazandı. Holbein, 1526 yılında İngiltere'ye taşındı çünkü Almanya'daki siyasi ve ekonomik durum, onun kariyerini sürdürebilmesi için yeterli fırsatlar sunmuyordu.

Bu dönemde tanıştığı Thomas More, onu Londra'daki entelektüel ve siyasi çevrelere tanıttı. Hans Holbein, İngiltere Kralı VIII. Henry'nin resmi saray ressamı olma yolunda ilginç bir dizi olay ve stratejik hamle yaptı. Holbein, 1526-1527 yıllarında, İngiltere'de önemli bir figür olan Thomas More aracılığıyla, İngiliz sarayında ilk kez tanıtıldı (Ormiston, R. 2016, s: 45). Holbein, Basel'de ve Avrupa'nın diğer bölgelerinde tanınan yetenekli bir sanatçıydı ve İngiltere'de himaye bulmayı umarak bir süreliğine orada kaldı.

Holbein'in erken dönem eserleri, More'un dikkatini çekti ve daha sonra More'un ailesinin portrelerini yapması için bir komisyon verildi. Bu bağ, Holbein'in İngiliz sarayında daha fazla görünürlük kazanmasına yardımcı oldu (Graves, 1992, s: 305).

Holbein, resmi olarak VIII. Henry ile tanışmasını, 1532'de Thomas Cromwell'in yardımıyla gerçekleştirdi (Mason, 2009, s: 48). Cromwell, Holbein'in yeteneğini fark etmişti ve VIII. Henry'nin hükümetindeki önemli figürlerin ve kraliyet ailesinin portrelerini yapabilecek bir sanatçı arayışındaydı. Ayrıca, Anne Boleyn'le evlenmeyi düşünen Henry'nin bir portresine ihtiyacı vardı. Holbein, görsel gerçekçilik ve netlik konusundaki yeteneği ile bu tür önemli komisyonlar için mükemmel bir tercihti.

Holbein'in Tudor sarayı ile ilişkisi, Anne Boleyn'in portresi ve kraliyet ailesinin diğer üyeleriyle ilgili yaptığı eserlerle pekişti. "Elçiler" adlı ünlü eserinde iki önemli İngiliz diplomatı resmetti ve VIII. Henry'nin portreleri, kralın kraliyet ihtişamını sergileyen ikonik eserler haline geldi. Holbein'in çalışmaları, sonunda VIII. Henry 'in hükümetinin görsel mirasını tanımlayarak, onu saray ressamı olarak önemli bir konuma getirdi (Strong, 1967)

Holbein'in İngiliz sarayında önemli bir pozisyon elde etmesinin bir diğer nedeni de, Tudor İngiltere'sinin siyasi ortamında ustaca ilişkiler kurma yeteneğiydi. Önemli figürlerle, özellikle Cromwell ve More ile güçlü bağlar kurarak, kariyerinde önemli ilerlemeler kaydetti. Henry'nin sarayında çalışmak, Holbein'in yeteneği ve becerisiyle birleşerek onu kral için vazgeçilmez bir sanatçı yaptı.

Holbein, dönemin önde gelen isimlerinin portrelerini yaptı ve yetenekleri kısa sürede Kral VIII. Henry'nin dikkatini çekti. 1532'de İngiltere'ye döndüğünde, Holbein, Henry'nin saray ressamı olarak atanarak İngiltere'nin en güçlü kişilerini resmetme fırsatı buldu. Bu dönemde, Kral VIII. Henry, Jane Seymour ve diğer kraliyet ailesi üyelerinin ikonik portrelerini yaptı. Burada Thomas More ve dönemin diğer önemli isimleri ile tanıştı.

Hans Holbein'in portreleri, onu döneminin diğer portre ressamlarından ayıran birkaç belirgin özelliğe sahiptir. Bu özellikler, Holbein'in teknik ustalığı, detaylara verdiği önem ve sanatsal bakış açısıyla birleşerek, onun portre sanatında kendine özgü bir yer edinmesini sağlamıştır.

Holbein'in sanatı, İtalyan Rönesansı'nın etkilerini taşıırken, aynı zamanda Alman ve Kuzey Avrupa sanatının detaycılığı ve zengin dokusal unsurlarıyla öne çıkar. Holbein'in portreleri, figürlerin sadece fiziksel görünüşünü değil, aynı zamanda iç dünyalarını ve sosyal statülerini de yansıtır. Onu döneminin diğer ressamlarından ayıran özelliklerden biri, gerçekçi detaycılığı ve insan psikolojisini yansıtan bakış açılarıdır.

Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Hans Holbein'in portrelerinde yer alan mücevherlerin bulunduğu dönem açısından işaret ettiği sembolik işlevlerini inceleyerek, bu unsurların bireylerin kimlik ve toplumsal statülerini nasıl yansıttığını ortaya koymaktır. Makale, özellikle Holbein'in 10 farklı portresinde kullanılan takıların yalnızca estetik birer süs eşyası değil, aynı zamanda Tudor dönemi İngiltere'sinin sosyal hiyerarşisi, politik propagandası, dini ve kültürel kimliği açısından taşıdığı anlamları incelemeyi amaçlamaktadır. Böylece Holbein'in sanatındaki takı detaylarının, kimlik ve statü açısından değerlendirilmesine katkı sağladığı düşünülmektedir.

Hans Holbein'in portreleri, Rönesans dönemi Avrupa'sında sanatın ve toplumsal temsillerin önemini anlamak için eşsiz bir kaynaktır. Önem bakımından Hans Holbein'in sanatındaki detaycılığı ve kendisinin bir saray ressamı olması, kimlik ve statü sahibi kimselerin takılarını incelemek için önemli bir tarihsel kaynaktır. Mücevherlerin ve takıların, bireylerin kimliklerini ve statülerini ifade etmekte oynadığı rol, dönemin sosyal hiyerarşisine, politik dinamiklerine ve sanatsal anlayışına ışık tutmaktadır. Bu çalışma, sanat tarihine olduğu kadar, Tudor İngiltere'sinin sosyal statülerindeki dini ve kültürel sembollerin anlaşılmasına katkı sağlayarak, portre sanatındaki takıların hem bireysel hem de kimlik oluşturmadaki rolünü ele almaktadır.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmada, Hans Holbein'in portrelerini resmettiği kimlik ve statü sahibi kimselerin kullandığı takı ve mücevherlerin sembolik anlamlarını incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada Hans Holbein'in bilinen 153 eserinden seçilen ve takıların öne çıktığı 10 portre incelenecektir. Bu bağlamda, evren olarak Holbein'in tüm portreleri ele alınmış, örneklem ise görünürlükteki netlik açısından takıların yoğun ve belirgin olduğu 10 eser ile sınırlandırılmıştır. Sınırlandırılan bu beş örneklem takıların portre kompozisyonunda öne çıktığı ve araştırmanın kapsamını yansıttığı eserler varsayılarak belirlenmiştir.

Örneklemeler incelenirken araştırmacıların alan yeterlilikleri kapsamında yapmış olduğu değerlendirmelerden faydalanılarak bulgular elde edilmiştir. Elde edilen bulgular amaç doğrultusunda uygun başlıklar altında düzenli bir biçimde verilmiştir. Örneklemelerde takıların taşıdığı sembolik anlamlar, kimlik ve statü üzerindeki etkileri portredeki figürlerin kullandığı takılar ve bulundukları statü arasındaki ilişkiler ele alınmıştır.

Portrelerdeki mücevherlerin ham maddeleri, estetik özellikleri ve içerdikleri anlamlar sembolik açıdan incelenmiştir. Bu çalışmada Holbein'in portrelerinde yer alan takıların yalnızca birer aksesuar değil, dönemin sosyal, dini, politik ve kültürel mesajlarını taşıyan önemli semboller olduğunu anlamak için takılarda öne çıkan detaylar üzerinde durulmuştur. Araştırma sürecinde, literatür taramasında elde

edilen bilgiler, görsel analiz ve tarihsel bağlam bir arada değerlendirilerek, takıların kimlik ve statüdeki sembolik dili çözümlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma Bulguları

Holbein'in Portrelerindeki Takı ve Mücevherlerde Kimlik ve Statü

1.Kral VIII. Henry'nin Portresi

Görsel 1. Kral VIII. Henry'nin Portresi

Kaynak: <https://artsandculture.google.com/asset/eAHC0d0WiemXSA>, Erişim Tarihi:2024.11.28

VIII. Henry (1491-1547), 1509'dan 1547'deki ölümüne kadar İngiltere Kralı olarak tahtta kalmıştır. Tudor Hanedanı'nın en güçlü ve tartışmalı figürlerinden biri olan VIII. Henry, altı evliliği ve İngiltere'nin Katolik Kilisesi'nden ayrılarak Anglikan Kilisesi'ni kurmasıyla bilinir. Ayrıca sanat, müzik ve mimari alanında da önemli katkılarda bulunmuştur. VIII. Henry, güçlü, otoriter ve karizmatik bir hükümdar olarak İngiltere tarihine damga vurmuştur. İngiliz Reformasyonu sürecinde kilisenin ve devletin yapısını tamamen değiştirmiştir (Loades, 2012, s: 47-50).

Görsel 1. a. Şapka b. Makam Zinciri c. Madalyon d. Düğmeler e. Yüzükler

Holbein'in portresinde VIII. Henry'nin giydiği şapka, o dönemdeki Tudor modasına uygun olarak, geniş kenarlı ve kumaş üzerine yerleştirilmiş büyük süs taşları ile bezenmiştir. İncilerle süslenmiş olan bu altın tokalardan küçük olanın 2 cm, diğerinin ise 4 cm ölçüye sahip olduğu düşünülmektedir. (Görsel 1.a.) Şapka, değerli taşlarla kaplanmış olmasıyla, kralın yalnızca politik bir lider değil, aynı zamanda estetik ve moda konusunda da öncü olduğunu gösterir (Strong, 1967). Bu tür şapkalar, soylular arasında güç ve zenginlik göstergesi olarak yaygın bir şekilde kullanılmıştır.

Portrede yer alan taşlar ve inciler, yalnızca kişisel zenginliği değil, aynı zamanda Tudor hanedanının ilahi hakla yönetme anlayışını da simgeler. İnci ve değerli taşlar, kraliyet ailesinin Tanrı'nın iradesiyle tahtta olduklarını vurgulamak için kullanılmıştır. Holbein'in bu detaylara verdiği önem, kralın dini otoritesini ve politik gücünü görsel olarak ifade etmeyi amaçlamaktadır. Şapkada yer alan yakut ve zümrütler, kralın iktidarını, zenginliğini ve savaşlardaki zaferlerini simgelemektedir. Yakut, genellikle Tudor döneminde sadakat ve kraliyet asaleti ile ilişkilendirilirken, zümrüt refah ve kraliyet soyluluğunu ifade eder (Weir, 1991, s: 215).

VIII. Henry'nin kraliyet üniformasında tüm vücudunu ortalayan, yatay bir şekilde göğsüne takılmış yakut, inci ve zümrütlerle bezenmiş kalın bir zincir öne çıkmaktadır(Görsel 1.b.). Buna makam zinciri adı verilmektedir. Genellikle krallar ve hanedan üyeleri tarafından kullanılmaktadır. Krala ait olan zincir diğer makam zinciri örneklerine göre daha ihtişamlı ve kalın olarak tasarlanmıştır. Zincirin uzunluğunun 100 cm olduğu düşünülmektedir. Birbirine geçmiş şekilde tasarlanan bu altın zincirler döküm tekniği ile yapılmıştır, bezel montür tekniği ile büyük ebatta altınla çerçevelenen yakut ve zümrüt ile süslenerek bir bütün oluşturarak kralın göğsünün üstünde yer almaktadır.

Bu makam zinciri Kral VIII. Henry'nin iktidarını ve gücünü yansıtmaktadır. Kralın boynunda asılı olan "H" harfi ve sıralı altın zincir ile bağlanmış olan altından yapılmış kraliyet madalyonu ortasındaki değerli taş ile dikkat çekmektedir. Bu kraliyet madalyonu kabartma döküm tekniği ile yapılmıştır ve çapının 6-8 cm arasında olduğu düşünülmektedir.(Görsel 1.c.). "H" harfi Kral VIII. Henry'nin isminin baş harfini temsilen kullanıldığı düşünülmektedir.

Ebadı 2-3 cm olduğu düşünülen yakutlar altınla çerçevelenmiş şekilde Kral VIII. Henry'nin giysisinin göğüs ve kol kısmında düğme olarak kullanılarak takı uyumu ve bütünlüğünü sağlamıştır (Görsel 1.d.). VIII. Henry'nin parmaklarında görülen yüzükler bezel montür ve tırnak montür tekniğiyle yapılmış olup tahminen 1-2 cm büyüklüktedir, kralın kişisel zenginliğini ve siyasi otoritesini yansıtır (Görsel 1.e.).

Özellikle yakut ve zümrütlerle süslenmiş yüzükler, o dönemde sadakat, güç ve kraliyet otoritesinin sembolleri olarak kullanılıyordu (Weir, 1991, s: 217). Yakut, Tudor hanedanında sıklıkla sadakati ve kraliyet asaleti temsil eden bir taş olarak tercih edilmiştir.

Holbein'in VIII. Henry portresinde kullanılan takılar, yalnızca dönemin Tudor modasına uygun bir estetik anlayışı yansıtmakla kalmayıp, aynı zamanda kralın otoritesini, kraliyet statüsünün ihtişamını ve kişisel zenginliğini sembolik bir biçimde öne çıkarmaktadır. Şapka, zincir, madalyon, düğme ve yüzüklerde kullanılan değerli taşlar ve inciler soylu kimliğin görsel bir ifadesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu unsurlar, kralın gücünü ve Tudor hanedanının prestijini sanat yoluyla ölümsüzleştiren önemli göstergelerdir.

2. Anne Boleyn'in Portresi

Görsel 2. *Anne Boleyn'in Portresi*

Kaynak: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anneboleyn2.jpg> Erişim Tarihi:2024.11.28

Anne Boleyn (1501–1536), İngiltere Kralı VIII. Henry'nin ikinci karısı ve Kraliçe I. Elizabeth'in annesidir. Onun evliliği, İngiltere'de Katolik Kilisesi'nden ayrılmaya ve İngiliz Reformu'nun başlamasına yol açtı. Evlilikleri, Henry'nin ilk eşi Catherine of Aragon'dan boşanması ve Papa'nın otoritesini reddetmesiyle gerçekleşti. Anne, 1536'da ihanet suçlamasıyla idam edildi ve İngiliz tarihinde trajik bir figür olarak anıldı.

Görsel 2. a. Başlık, b. Kolye

Hans Holbein tarafından yapılan portrede Anne Boleyn sade ama zarif bir biçimde tasvir edilmiştir. Anne Boleyn'in taktığı başlık onun Kral VIII. Henry'nin eşi olmasının getirdiği soylu bir statüyü simgeler (Görsel 2.a.). Boynundaki sıralı incilerden oluşan kolye ile başlıktaki inciler birbirini tamamlamaktadır. Tudor döneminde ve tarih boyunca inci, saflık, masumiyet ve zenginliğin bir sembolü olmuştur. İnciler, saflık ve masumiyet gibi erdemlerle ilişkilendirilirken aynı zamanda kraliyet gücünü ve ihtişamını da yansıtmaktaydı.

Portredeki en dikkat çekici detaylardan biri, boynunda taşıdığı "B" harfi şeklindeki kolyedir. El işçiliğiyle döküm tekniği kullanılarak şekillendirilmiş B harfi, yaklaşık 4 cm yüksekliğinde ve 3 cm genişliğindedir. İnci süslemeli bu kolye, 50-60 cm uzunluğundadır. Elbisenin göğüs kısmına sabitlemek için kullanılan, yine döküm tekniğiyle yapılmış altın zincir ise yaklaşık 45-50 cm uzunluğundadır (Görsel 2.b.). Bu kolye, onun soylu kimliğini ve Boleyn ailesine olan aidiyetini simgeler. Holbein'in çiziminde sadelik ön plandayken, kolyenin sembolik değeri oldukça yüksektir. Anne Boleyn'in taşıdığı "B" harfli kolye, sadece bir takıdan öte, kraliçenin soylu kimliğinin ve VIII. Henry ile olan ilişkisinin sembolüdür. Bu kolye, onun kişisel gücünü, soyluluğunu ve kraliçe olma sürecindeki kimliğini vurgular. Ayrıca, Anne'nin kültürel ve dini değişimlerdeki rolünü de temsil ettiği düşünülür (Royal Collection Trust, 2024, s. 186).

Holbein'in Anne Boleyn portresinde resmettiği takılar, sadelikle zarafeti birleştirerek kraliçenin soylu kimliğini ve kişisel gücünü görsel bir dille ifade etmektedir. Başlık ve inci detayları, saflık ve masumiyeti temsil ederken, "B" harfli kolye, Boleyn ailesine olan aidiyetini ve kraliçelik statüsünü sembolize etmektedir. Bu portre, Anne Boleyn'in yalnızca bir kraliçe olarak konumunu değil, aynı zamanda Tudor dönemi değerler sistemindeki yerini vurgulamaktadır.

3. Jane Seymour'un Portresi

Görsel 3. Jane Seymour'un portresi

Kaynak: <https://artsandculture.google.com/asset/egE1bExAbnBDgg>, Erişim Tarihi:2024.11.28

Jane Seymour (1508-1537), VIII. Henry'nin üçüncü karısı ve tek erkek çocuğu VI. Edward'ın annesidir. Sessiz, geleneksel ve uyumlu kişiliğiyle tanınan Jane, Anne Boleyn'in idamından kısa süre sonra 1536'da kraliçe oldu. Kısa süren kraliçelik döneminde Tudor hanedanına barış ve dengeyi

simgeleyen bir figür olarak kabul edildi. Jane, Edward'ı doğurduktan sonra doğum komplikasyonları nedeniyle 1537'de hayatını kaybetti ve Henry'nin en sevdiği eşlerinden biri olarak tarihe geçti. Hans Holbein, onun zarif ve dindar imajını vurgulayan ünlü portresini yaptı.

Görsel 3. a. Başlık b. Kolye, gerdanlık ve yaka takısı c. Yüzükler d. Tespih e. Düğmeler f. IHS Broşu

Jane Seymour'un takılarında bütüncül bir uyum vardır. Başlığını çevreleyen inci ve mücevherlerle bezenmiş zincir hem kolyede, gerdanlıkta hem de elbisesinin yaka kenarında ve belinde kullanılmıştır. Jane Seymour'un portresinde görülen tüm takı ve aksesuarlarda zümrüt ve yakutlar altın zemin üzerine tırnak montür tekniği ile yerleştirilmiştir.

Böylece yakut ve zümrüdün ışığı iyi yansıtması ve daha belirgin olarak altın zemine sabitlenip yerleşmesi sağlanmıştır. Jane Seymour, 60 cm'lik kumaş şerit üzerine inci ve zümrütlerle süslenmiş bir taş benzeri başlık takmaktadır(Görsel 3. a.). Bu aksesuar, onun Henry VIII' in eş olarak kraliyet statüsünü ve soyluluğunu simgeler. Başlık aynı zamanda dini ve politik bir anlam taşır; ona bağlılık ve padişahın ardında durma gibi özelliklerine atıfta bulunur (Ormiston, R. 2016 s:60).

Boynundaki mücevher, değerli taşlarla, incilerle süslenmiş bir altın bir zincir ve dikkat çeken bir broş ile tamamlanmıştır. Altın zincir üzerinde birbiriyle sıralanmış sıralı inciler ve altınla bütünleşmiş mücevherlerden oluşmaktadır(Görsel 3.b.). Altın zincir ince bir işçilikle hazırlanmış, saraya ait zengin ve zarif bir zincirdir. Aynı zincir ve mücevherlerin kullanımı elbise yakasında da görülmektedir. Birbirini zarif şekilde tekrarlayan tırnak montür tekniğiyle sabitlenen altın ve zümrüt kombinasyonu yaklaşık 1 ila 2 cm ebatta kullanılarak elbisenin tamamlayıcı bir aksesuarı olarak, dönemin zarafeti ve şıklığını vurgulayan önemli bir detay oluşturmıştır.

Bu tür zincirler, soyluluğun ve kraliyet statüsünün açık bir göstergesiydi. Yaklaşık 45-50 cm uzunluğunda olan bu özel kolye, Jane'in statüsüne uygun bir ihtişamı yansıtmaktadır. Jane Seymour'un portresinde sol elinde üç yüzük görülür(Görsel 3.c.). Sol elinin üçüncü parmağındaki sade altın yüzük evlilik yüzüğüdür, Jane'in VIII. Henry ile olan evliliğini ve bu evlilikten kaynaklanan kraliçe statüsünü vurgular. Diğer yüzüklerden biri, pırlanta yüzüktür. Bu, Tudor hanedanının kadınları arasındaki sürekliliği ve sembolik bir bağlılığı ifade eder. Üçüncü yüzük, yakut taşından yapılmıştır. Yakut, Tudor dönemi mücevherlerinde sadakati, aşkı ve kraliçenin asil ruhunu temsil eden bir taştır. Jane'in belinden sarkan boncuklar, dönemin soyluları arasında yaygın bir şekilde kullanılan tespihlerdir(Görsel 3.d.).

Bu tespihler: Genellikle dua sırasında kullanılan dini objelerdi ve Jane'in sadakatini, alçakgönüllülüğünü ve Hristiyan inancını sembolize eder. Tespihteki boncuklar, Jane'in envanterinde yer alan diğer kişisel eşyalarla benzerlik taşır ve onun günlük yaşamında dini ritüellere verdiği önemi gösterir. Takılarında kullandığı altın içine yerleştirilmiş yakut detayları düğme olarak elbisesinin kollarında bir aksesuar olarak eşlik ederek uyumu oluşturan bütünü tamamlamaktadır(Görsel 3.e.).

Jane Seymour'un portredeki takılarında inciler sıklıkla kullanılmıştır. Tudor döneminde ve tarih boyunca inci, saflık, masumiyet ve zenginliğin bir sembolü olmuştur. İnciler, saflık ve masumiyet gibi erdemlerle ilişkilendirilirken aynı zamanda kraliyet gücünü ve ihtişamını da yansıtmaktaydı.

Jane Seymour portresindeki dikkat çeken "IHS" yazılı broş, el işçiliğiyle yapılmış kabartmalı altın zemin üzerine, tırnak montür ve kakma tekniği kullanılarak yerleştirilmiştir. Harflerin granat veya spinel taşından yapıldığı, boyunun 4 cm, eninin ise 5 cm olduğu düşünülmektedir. Bu broş, dini ve kişisel anlamlarla dolu güçlü bir semboldür(Görsel 3.f.). "IHS", İsa'nın Yunanca adı olan (ΙΗΣΟΥΣ - Iēsous) kelimesinden türetilmiş bir Hristiyan monogramıdır ve genellikle "İnsanlığın Kurtarıcısı İsa" ya da "In Hoc Signo (vinces)"—"Bu işaretle fethedeceksin" anlamında yorumlanır.

Jane Seymour'un bu sembolü taşıyan bir takı takması, onu dindar ve Tanrı'ya bağlı bir kadın olarak tasvir eder. Bu, Tudor sarayının, İngiltere Reformu sırasında bile Katolik dindarlığına verdiği önemi yansıtır. Takı, onun manevi bağlılığını ve ahlaki otoritesini vurgulayarak, hükümdarlığının ilahi bir destekle kutsandığını ima eder. Böyle bir takıyı sergilemek, onun bir barışçı ve dini istikrarın temsilcisi olarak rolünü ince bir şekilde vurguluyor olabilir. Takının, VIII. Henry tarafından verilmiş olduğu düşünülmektedir ve bu da Jane'in kraliçe olarak kimliğini, kocasına olan bağlılığına bağlar. IHS takısı, Jane'i ilahi düzenle ilişkilendirir ve onun krallık için bir arabulucu olarak rolünü ifade eder; bu, Meryem Ana'nın insanlık için bir arabulucu olarak görüldüğü rolü andırır. Broş, portredeki Jane'in sade kıyafetleriyle tezat oluşturur. Giysileri zenginlik ve rütbesini yansıtırken, takının dini tonu onun manevi niteliklerine dikkat çeker. Bu, dünyevi ihtişamı ilahi erdemle dengeleyen bir mesaj taşır (Catholic Encyclopedia. 2024).

Holbein'in Jane Seymour portresinde takılar, kraliçenin kimlik ve statüsünü bütüncül bir biçimde ifade eder. İnci, yakut ve altın detayları kraliçenin kraliyet gücünü, zenginliğini ve Tudor hanedanına olan sadakatini simgelerken; "IHS" yazılı broş, onun dindarlığını vurgular. Jane'in takılarındaki uyumlu ve zengin detaylar, onun kraliçe olarak sahip olduğu yüksek statüyü ve bu statünün dini ve kişisel bağlamlarda nasıl ifade edildiğini açıkça ortaya koyar. Takılar, Kral VIII. Henry'nin eşi olarak Jane'in statüsünü pekiştirirken, onun saygınlığı, sadakati ve dindar kimliği arasındaki bağlantıyı güçlendirir. Bu unsurlar, Jane'in hem saygın bir eş hem de manevi değerlere sahip bir kraliçe olarak kimliğini vurgulamaktadır.

4. Clevesli Anne'nin Portresi

Görsel 4. *Clevesli Anne'nin Portresi*

Kaynak: <https://news.artnet.com/art-world/holbein-anne-cleves-louvre-restoration-2455814>, Erişim Tarihi: 2024.11.28

Clevesli Anne (1515-1557), VIII. Henry'nin dördüncü karısıydı. Kral ile olan evliliğinin tamamlanmaması nedeniyle Kraliçe Anne taç giymemiştir. Kral ondan hoşlanmayarak evliliği iptal ettirmiş ve Anne'i kız kardeşi ilan etmiştir (Norton, 2009).

Görsel 4. a. Başlık b. Kolye, gerdanlık ve yaka süsü c. Yüzükler d. İnci

Clevesli Anne'nin başında değerli taşlar ve incilerle süslenmiş bir başlık bulunmaktadır. İp üzerinde sıralanmış beyaz incilerle şık bir motif oluşturulmuş, kakma tekniğiyle altına yerleştirilmiş irili ufaklı

mücevherler ile tasarlanarak başlık süslenmiştir. Kraliyet ailesindeki kadınlar soyluluklarını ve kraliyetin ihtişamını yansıtmak için yakut, zümrüt ve masumiyetin sembolü olan incilerle süslenmiş mücevherler kullanmışlardır. Clevesli Anne'nin başlığında da bu değerli mücevherler kullanılmış, kraliçe statüsünü, soyluluğunu ve ihtişamını yansıtmıştır(Görsel 4.a). Gerdanlığında döküm tekniğiyle yapılmış boyu 40-50 cm olan altın zincirler görülmektedir, kolyesi ise değerli taşlarla süslenmiş ucunda haç işaretiyle dikkat çekmektedir(Görsel 4.b).

Bu haç işareti onun dindar bir kadın olduğunu simgeler. Altın zincir kraliyetin zenginliğini, kolye ve yaka süslerinde bulunan mücevherler, parmaklarındaki yakut ve zümrütle süslendiği düşünülen altın yüzükler ise Clevesli Anne'nin kraliyetteki prestijini, kraliyete bağlılığını yansıtır(Görsel 4.c). Elbisesi üzerinde ise inciler birer süsleme malzemesi olarak kullanılmış ve takılar ile uyum oluşturarak Clevesli Anne'nin masumiyetini, saflığını ve asaletini simgelemiştir(Görsel 4.c.).

Clevesli Anne'nin başlığı, değerli taşlar ve incilerle süslenmiş olup, kraliçe statüsünü ve ihtişamını yansıtmaktadır. Altın zincirden oluşan gerdanlığı ve haç figürüyle dikkat çeken kolyesi, hem zenginlik hem de dindarlığını simgeler. Yüzüklerinde yer alan yakut ve zümrüt, kraliyet prestijini ve bağlılığını vurgularken, elbisesindeki inci süslemeler masumiyet, saflık ve asaletini ifade eder. Takı ve giysiler, onun soyluluğunu ve kraliyet ihtişamını görsel olarak temsil etmektedir.

5. Thomas Howard, Norfolk'un 3. Dükü Portresi

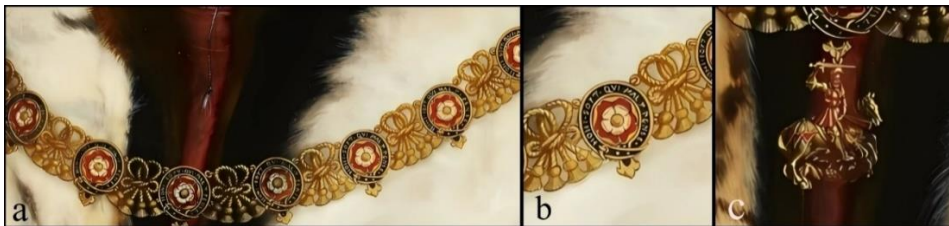

Görsel 5. *Thomas Howard, 3. Norfolk Dükü portresi*

Kaynak: <https://www.rct.uk/collection/404439/thomas-howard-third-duke-of-norfolk-1473-1554>, Erişim Tarihi:2024.11.28

Thomas Howard, 3. Norfolk Dükü (1473-1554), İngiltere tarihinde önemli bir soylu ve politik figürdü. Tudor dönemi İngiltere'sinde etkili bir devlet adamı ve asker olarak tanınır. Howard ailesi, İngiltere'nin en güçlü ve etkili soylu ailelerinden biriydi. Babası Thomas Howard, 2. Norfolk Dükü idi. VIII. Henry'nin üçüncü eşi olan Jane Seymour'un amcasıydı.

Howard ailesi, Güller Savaşı sırasında York hanedanını destekleyen önemli bir aileydi. Özellikle VIII. Henry döneminde büyük bir siyasi etki kazandı. Thomas Howard, Norfolk'un 3. Dükü, makam zinciri takan önemli bir tarihi figürdür.

Görsel 5. a. *Makam Zinciri b. Tudor Güllü c. Aziz George broşu*

Bu portrede Howard'ın taktığı dikkat çekici aksesuarlar ve mücevherler, döneminin modasını ve siyasi statüsünü yansıtır. Thomas Howard, Tudor sarayında önemli bir rol oynamış ve bu makam zincirini özellikle VIII. Henry döneminde, sadakatini ve hizmetini göstermek amacıyla takmıştır(Görsel 5. a.).Makam Zinciri Makam zincirinin stili, döneme ve takan kişinin statüsüne bağlı olarak değişiklik gösterebilirdi. Bazı versiyonlar Thomas Howard'ın taktığı zincir gibi, heraldik düğümler ve Aziz George'un ejderhayı öldürdüğü tasviri gibi ek motiflerle süslenmişti. Howard'ın kullandığı makam zinciri döküm tekniğiyle yapılmış ve üzerinde bulunan Tudor gülü motifleri ise kabartma tekniği ile yapılmıştır.

Makam zincirinin boyunun 90-100 cm uzunluğunda olduğu tahmin edilmektedir. Makam zincirleri, Orta Çağ ve Rönesans döneminde, özellikle İngiltere, Fransa ve Burgonya gibi kraliyet merkezlerinde, soylular ve kraliyet üyeleri tarafından sadakati ve gücü simgeleyen önemli semboller olarak kullanıldı (Cambridge University Press, 2021, s: 19-48). Bu zincirler, yalnızca birer aksesuar olarak değil, aynı zamanda taşıyan kişinin ait olduğu sosyal sınıfı, bağlılıklarını ve devletin içindeki pozisyonunu belirten görsel işaretlerdi. Tarihse olarak, makam zincirleri, hükümdarın veya soylu ailenin hizmetinde olan kişilere verilerek, bu kişilerin sadakatini ve hizmetlerini pekiştirirdi. Aynı zamanda, bu zincirler, sahiplerinin sosyal statülerini, ekonomik güçlerini ve siyasi bağlılıklarını yansıtan semboller olarak işlev görüyordu.

Makam zinciri takmak, soylu bir statünün ve politik nüfuzun göstergesiydi. Genellikle kraliyet tarafından yüksek rütbeli kişilere bir nişan olarak verilirdi ve onur, güven simgesi olarak kabul edilirdi. Takan kişi, genellikle Dizbağı Nişanı üyesi ya da kraliyet sarayında önemli bir görevde bulunurdu. Makam zinciri genellikle altın veya gümüş gibi değerli metallerden yapılır, bu da zenginlik ve soyluluğu ifade eder.

Howard'ın makam zincirinin ortasında Tudor gülü rozeti bulunmaktadır(Görsel 5.b.). Tudor gülü (bazen Birlik gülü olarak da adlandırılır) İngiltere'nin geleneksel çiçek arması amblemidir ve adını ve kökenini Lancaster Hanedanı ile York Hanedanı'nı birleştiren Tudor Hanedanı'ndan alır. Tudor gülü, York Hanedanı'nı temsil eden beş beyaz iç yapraktan ve Lancaster Hanedanı'nı temsil eden beş kırmızı dış yapraktan oluşur. Tudor gülü, İngiltere tarihinin dönüm noktalarından biri olan Güller Savaşı'nın ardından ortaya çıkan önemli bir semboldür. 1455-1487 yılları arasında süren bu iç savaş, York ve Lancaster hanedanları arasında taht mücadelesine sahne olmuştur. Bu uzun ve kanlı savaşın son bulması, Lancaster hanedanından VII. Henry'nin, York hanedanından Elizabeth of York ile evlenmesiyle gerçekleşmiştir. Bu evlilik, İngiltere'nin iki güçlü ailesi arasında barış ve birliği sağlamış ve yeni bir hanedanın doğuşuna yol açmıştır. Tudor gülü, bu birleşimi simgelemek amacıyla tasarlanmış bir sembol olup, kırmızı bir Lancaster gülünün beyaz bir York gülüyle birleşiminden oluşur (Taufiq, 2023).

Thomas Howard'ın taktığı makam zincirindeki Tudor Gülü rozetlerinin çevresinde genellikle şu yazı bulunur: "Honi soit qui mal y pense": Bu ifade, Fransızca olup "Kötülük düşünen utansın" anlamına gelir. Bu motto, İngiltere'nin en prestijli şövalyelik nişanı olan Dizbağı Nişanı'nın (Order of the Garter) resmi sloganıdır. 1348 yılında Kral III. Edward tarafından kurulan Dizbağı Nişanı, Tudor dönemi de dâhil olmak üzere İngiliz soyluları arasında en yüksek onurlardan biri olarak kabul edilirdi. Mottoda, nişanın ve taşıyan kişinin onurlu olduğu ve kötülük veya kötü niyet düşünenlerin utanması gerektiği mesajı verilir (Barnes, M.C. 2009, s.214).

Tudor gülünün yaratılmasının temelinde, barışı ve birliği simgeleme ihtiyacı yatar. Bu sembol, iki hanedan arasındaki çatışmanın sonlandığını ve yeni Tudor hanedanının birleştirici gücünü yansıtır. VII. Henry'nin saltanatı boyunca ve ardından gelen VIII. Henry'nin hükümdarlığında Tudor gülü, siyasi bir propaganda aracı olarak kullanılmıştır(Brown, 2019, s: 45). Bu sembolün kullanımı, hanedan üyelerinin sadakatini ve kraliyet ailesinin birliğini yansıtan bir işaret olarak görülmüştür aynı zamanda yeni bir dönemin ve istikrarın simgesi olarak da kabul edilmiştir. Eric Ives, The Life and Death of Anne Boleyn kitabında, Tudor gülünün siyasi anlamını ve hanedanlar arasındaki birliği nasıl simgelediğini anlatır.

Ives, Tudor gülünün, Tudor propaganda aracı olarak yaygın biçimde kullanıldığını belirtir ve hanedanın meşruiyetini pekiştiren bir sembol olduğunu vurgular. Portrede ayrıca makam zincirinin ortasında bir broş yer alır (Görsel 5.c.). Bu broşta Aziz George atın üstünde tasvir edilmiştir. Aziz George (St. George), İngiltere için önemli bir figürdür çünkü ülkenin koruyucu azizi olarak kabul edilir ve ulusal kimliğin simgesi haline gelmiştir (Güngör, 2018, s: 72-81). Aziz George broşu kişinin Dizbağı Nişanı üyesi olduğunu gösterir. Bu nişan, İngiltere'nin en yüksek dereceli şövalyelik nişanlarından biridir ve sadece kral tarafından, sadakat ve hizmetlerinden dolayı verilen bir onurdur. Aziz George, Hristiyanlıkta oldukça saygı gören bir aziz ve efsanevi bir figürdür. Bu sembol, Tudor hanedanının İngiltere'nin koruyucu gücü ve Tanrı'nın desteklediği meşru hükümdar olduğuna dair bir mesaj iletmek için kullanıldı (National Portrait Gallery, t.y.; Runciman, 1951 s.180).

Thomas Howard'ın portresinde yer alan takılar, onun kimliği ve statüsünü ifade eden semboller olarak değerlendirilir. Makam zinciri, Tudor sarayındaki önemli rolünü ve kral VIII. Henry'ye olan sadakatini ortaya koyar. Zincirin tasarımı, Aziz George tasviri olan broş ve Tudor gülü rozetiyle, Howard'ın sadece soylu bir statüye sahip olmadığını, aynı zamanda hanedana güçlü bir şekilde bağlı olduğunu vurgular. Bu semboller, hem Thomas Howard'ın siyasi sadakatini hem de onun Tudor döneminde kazandığı yüksek mevkileri ve prestiji somutlaştırır.

6. Sir Thomas More'un Portresi

Görsel 6. *Sir Thomas More'un Portresi*

Kaynak: <https://artsandculture.google.com/asset/WQEnBYMfBeoSdg>, Erişim Tarihi:2024.11.28

Thomas More, 16. yüzyılda yaşamış bir İngiliz devlet adamı, hukukçu, hümanist ve yazardır. En çok ünlü eseri *Ütopya* ile tanınır. 1516'da Kral VIII. Henry'nin danışmanı olarak görev yapmaya başlamış ve 1529'da Lord Şansölye olmuştur. More, özellikle Kral VIII. Henry'nin Katolik Kilisesi'nden ayrılma girişimlerine karşı durmasıyla tarihe geçmiştir. Kral VIII. Henry'nin Anglikan Kilisesi'ni kurma girişimine karşı durarak Katolik inançlarını savunmuştur. Bu sebeple, Tudorlar ile olan ilişkisi zamanla gerginleşmiş ve 1535'te idam edilmiştir (Linder, 2019).

Görsel 6. a. S'ler Yakası, b. Tudor Gülü

Thomas More'un, Hans Holbein tarafından yapılan ünlü portresinde taktığı takı olan S'ler yakası, bir dizi "S" harfi sembolü içerdiği için bu ismi almıştır ve genellikle sadakatı ifade eder. Teknik olarak döküm zincir tekniği ve kabartma altın tekniği kullanıldığı varsayılmaktadır ve yakanın tahmini uzunluğu 100 cm civarındadır. Birbirini tekrar eden "S" harflerinden oluşan bu yaka, tarihsel ve sembolik açıdan büyük anlamlar taşır. S'ler zinciri, krala hizmetin bir simgesidir. Harfler, Souvent me souvien veya Beni sık sık düşün sloganını temsil eder (Untapped Cities, 2024). "S" harfi, Latince "Soverayne" (egemen) kelimesini temsil ettiği düşünülen bir semboldür (Görsel 6. a.). Bu da takan kişinin hüküm süren krala olan sadakatini ve bağlılığını vurgular. Aynı zamanda "Sanctus" (kutsal) kelimesini temsil edebileceği düşünülür ve bu da ilahi veya soylu bir hizmet bağlantısını ima eder. Aynı zamanda "Spiritus Sanctus" (kutsal ruh) kelimesi anlamında da gelir ve bu sebepten de "S'ler yakası" adı aldığı düşünülür. Bu yaka ilahi veya soylu bir hizmet bağlantısını ima eder (Christie's, 2024).

S'ler yakası, özellikle Orta Çağ İngiltere'sinde, sadakat ve bağlılığın sembolü olarak kullanılan önemli bir takıdır. Bu yaka, birbirine zincirlenmiş "S" harflerinden oluşur ve tarihsel olarak Lancaster Hanedanı ile ilişkilendirilmiştir. İlk olarak 14. yüzyılda ortaya çıkmış ve Lancaster Hanedanı'nın kraliyet arması ile özdeşleşmiştir. Bu yakanın üzerine eklenen Tudor gülü rozeti, Tudor hanedanına olan bağlılığı ve politik sadakatini simgeler hem de More'un İngiltere Kralı VIII. Henry'nin hizmetindeki önemli rolüne işaret eder (Görsel 6. b.). More, kralın danışmanlarından biri olarak, monarşiye olan sadakatini bu sembolle ifade ederken, aynı zamanda Tudor ailesinin gücünü ve hakimiyetini vurgulamıştır.

Thomas More'un portresindeki "S'ler yakası", takıların kimlik ve statü ifade etmedeki gücünü gösterir. "S" harfleri, sadakat ve egemenliğe atıfta bulunurken, Tudor gülü rozeti de More'un Tudor hanedanına olan bağlılığını simgeler. Bu portredeki takılar, More'un monarşiye olan sadakatini ve yüksek sosyal statüsünü vurgulayarak takıların kimlik ve statü göstergesi olarak işlev gördüğünü ortaya koyar.

7. Lady Guildford'un Portresi

Görsel 7. *Lady Guildford'un Portresi*

Kaynak: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/436664>, Erişim Tarihi:2024.11.28

Lady Guildford (1463-1538), aynı zamanda Anne Guildford olarak da bilinir, Prensesler Margaret Tudor ve Mary Tudor'un mürebbiyesi olan bir İngiliz saray mensubuydu (Debra Barrett-Graves, 2017, s: 471).

Görsel 7. a. Başlık, **b.** Kolye, **c.** Altın zincirler, **d.** Tespih, **e.** Kitap ayraç, **f.** Yüzükler

Başlıktaki ön kenarlar teknik olarak incilerle bezenmiş yaklaşık 80 cm uzunluğunda bir kumaş şeritte sıralanmış şekilde yerleştirilmiştir. Soylu bir kadın olduğunu, kenarlarındaki inciler ise saflığı ve masumiyeti temsil etmektedir(Görsel 7.a.). Boynundaki altın kolye döküm zincir teknikliğiyle yapılmış ve kolye ucu olarak kullanılan broştaki değerli taşlar kakma ve tırnak montür tekniğiyle kabartmalı altın zemine sabitlenmiştir, broş ölçüsünün yaklaşık 4 cm olduğu düşünülmektedir. (Görsel 7.b.).

Yine döküm zincir tekniğiyle yapılmış olan elbise üzerinde kullanılan cömert miktardaki altın zincirler (Görsel 7.c.). Lady Guildford'un saraydaki statüsünü belirtirken, elindeki tespih aynı zamanda onun dindarlığını ve erdemini de iletmeyi amaçlamaktadır (Görsel 7.d.). Kitap ayracı altın veya pirinçten yapıldığı düşünülen bir detay olarak portrede kendini göstermektedir (Görsel 7.e.). Lady Guildford'un okumaya önem veren bir kişiliğinin olduğunu söylemek mümkündür. Parmaklarındaki mücevherlerle süslenmiş altın yüzükler onun asaletini yansıtmaktadır.

8. Sir Brian Tuke'un Portresi

Görsel 8. *Sir Brian Tuke'un Portresi*

Kaynak: <https://www.nga.gov/collection/art-object-page.72.html> , Erişim Tarihi:2024.11.28

Sir Brian Tuke (1475–1547), 1517'den itibaren VIII. Henry'nin Posta İşleri Müdürü ve 1528'den itibaren hazine yardımıydı. Aynı zamanda bir bilim adamıydı ve bir tablo koleksiyoncusuydu.

Görsel 8. a. *Altın haç b.* *Altın zincir c.* *Altın düğme*

Holbein'in onu resmettiği portrede Tuke hastaydı, bu sebeple ölümü uzak tuttuğuna inanılan ve Hristiyanlık inancına göre derin anlamlar taşıyan altından yapılmış bir haç taktığı görülmektedir. Döküm zincir tekniğiyle yapılan yaklaşık 50-60 cm uzunluğundaki altın zincir ve kakma tekniğiyle haçın ortasında bulunan yakut taşı görsel bir bütün oluşturmaktadır.(Görsel 8.a.). Bu haç, Hristiyan ikonografisinde önemli bir yere sahip olan İsa Mesih'in Beş Yarasını temsil eder. Haç üzerindeki "INRI" yazısı, Latince "Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum" ifadesinin kısaltması olup, "Nasıralı İsa, Yahudilerin Kralı" anlamına gelir.

Bu ifade, İsa'nın çarmıha gerildiğinde haçının üzerine yazılmıştır ve Hristiyanlıkta derin bir sembolik anlama sahiptir (De Bles, 1925). Altından zincire bağlı olan haç; Hz. İsa'nın beş yarasını, beş adet siyah inci ile simgelandığı düşünülmektedir. Siyah inci, tarih boyunca bilgelik, zarafet, asalet ve gizemin sembolü olarak kabul edilmiştir. Sir Brian Tuke'un takılarında siyah incinin kullanımı onun bilgelikliğini,

asaletini temsil eder. Yakasındaki altın zincir(Görsel 8.b.) ve üzerindeki kürkü tutan kabartma tekniğiyle yapılmış 2-3 cm ebadındaki altın düğme(Görsel 8.c.) ise zenginliği ve Kral VIII. Henry'nin kraliyetindeki statüsünü; kadim dini anlamlar içeren altından haç ise onun dindar bir kimliğe sahip olduğunu söylemek edinilen bilgilere göre mümkündür.

Altın zinciri ve kürkünü tutan düğme, onun zenginliği ve Kral VIII. Henry'nin kraliyetindeki yüksek statüsünü vurgular. Bu unsurlar, Tuke'un dini bağlılığı ve toplumsal konumunun görsel bir ifadesi olarak yorumlanabilir.

9. Lady Alice More'un Portresi

Görsel 9. *Lady Alice More'un Portresi*

Kaynak: https://www.gogmsite.net/the_early_1500s_-_up_to_155/ca-1530-lady-alice-more-by.html, (Erişim Tarihi:2024.11.28)

Lady Alice More (1474-1546/1551) Dame Alice Moore olarak da bilinir. İngiltere'nin Lord Şansölyesi olarak görev yapan Sir Thomas More'un ikinci karısıydı. Tudor tarihi ve edebiyatında önemli bir şahsiyettir (Martin Wood, 2008).

Görsel 9. a. Altın zincir, **b.** Minyatür Broş, **c.** Haç, **d.** Yüzükler

Portredeki takı detayları Alice More'un toplumdaki yerini ve kişisel özelliklerini anlamak için önemli ipuçları sunar. Portrede, Alice More'un boynunda döküm tekniğiyle yapılmış 60-70 cm uzunluğunda altın bir zincir(Görsel 9.a.) ve haç şeklinde bir kolye(Görsel 9.b.) bulunmaktadır. Bu tür takılar, 16. yüzyıl İngiltere'sinde soylu kadınlar arasında yaygındı ve genellikle zenginlik, asalet ve dindarlığı simgelerdi.

Altın zincir, servet ve yüksek sosyal statünün bir göstergesi olarak kabul edilirdi. Haç şeklindeki kolye pirinçten ve döküm tekniğiyle yapılmıştır, sembolik anlam olarak onun Hristiyan inancına bağlılığını ve dindarlığını temsil eder. Elbisesinin göğüs kısmına ilştirilmiş bir broş, muhtemelen klasik ya da dini bir figürü profilden tasvir eden bir kameo içermektedir bu kameo pirinçten yapılmıştır ve kabartma tekniği uygulanarak portre figür işlenmiştir(Görsel 9.c.). Kameolar, Tudor döneminde modaydı ve genellikle kişisel ya da ailevi anlamlar taşırlardı (Scarlsbrick, 1995). Alice More bu portrede kendisi için bir hatıra sahip olan bir aile üyesini veya dini bir figürü takı olarak kullanmak istemiştir.

Kendisi ve eşi Sir Thomas More'un dindar bir kimliğe olması sebebiyle, kameonun dini kaynaklı figür olması muhtemeldir. Parmaklarına taktığı altın yüzükler onun zenginliğini ve soylu statüsünü yansıtır, işaret parmağına taktığı alyans döküm ve bükme tekniğiyle, yüzük parmağında olan yüzük ise bükme ve kakma tekniğiyle yapıldığı düşünülmektedir(Görsel 9.d.).

Alice More'un bu takıları, onun hem maddi zenginliğini hem de dini inançlarını vurgulayan semboller olarak değerlendirilebilir.

10. Elçiler

Görsel 10. Elçiler

Kaynak: <https://artsandculture.google.com/asset/the-ambassadors/bQEWbLB26MG1LA> (Erişim Tarihi:2024.11.28)

Görsel 10. a. Başlık, 10.b. Madalyon

Hans Holbein'ın "Elçiler" tablosunda Georges de Selve ve Jean de Dinteville'in portreleri yer almaktadır. Portrede solda yer alan Jean de Dinteville'in şapkasındaki altın tokalar döküm ve kabartma tekniğiyle yapılmış olup tahminen 2-3 cm boyuta sahiptir ve sembolik olarak elçinin statüsünü ve zenginliğini yansıtmaktadır Şapkanın üst kısmında bulunan kabartma tekniğiyle gümüşten yapılmış kafataslı aksesuarın Dinteville'nin kimlik veya statüsüyle ilgili herhangi bir bilgi vermediği düşünülmektedir (Görsel 10.a.)

Holbein'ın kompozisyonu ortalayan ve ancak belirli bir açıdan bakıldığında anlaşılabilen kafatası figürünün Dinteville'nin şapkasıyla bağlantılı olması bunun Holbein'ın bir imzası olduğunu varsaymaktadır çünkü Holbein'ın soy ismi Almanca'da "içi boş kemik" anlamına gelmektedir (Dodson, t.y.). Dinteville'nin göğsündeki döküm teknikle yapılmış yaklaşık 80 cm uzunluğundaki altın zincir onun zenginliğini ve soyluluğunu simgelerken, altın zincirin ucunda asılı olan Aziz Michael Tarikatı'nın döküm ve kabartma teknikle yapılmış olan yaklaşık 5 cm ölçüsündeki madalyonu onun prestijini vurgulamaktadır. Bu tarikat, 1469 yılında Fransa Kralı XI. Louis tarafından kurulmuş olup, esasen soyluların bağlılıklarını sağlamak amacıyla yüksek rütbeli kişiler için bir onur nişanıydı (Oneonta, t.y.).

Aziz Michael Tarikatı, aynı zamanda Hristiyanlıkla olan derin bağlarıyla tanınır ve tarikatın üyeleri genellikle monarşiye sadakat ve dine hizmetle özdeşleştirilirdi. Dinteville'in bu madalyonu ve altın zinciri taşıması, onun yüksek soylu kimliğini, monarşiye olan sadakatini ve ülkesinin milli ve dini değerlerle bağlantısını simgeler.

11. Sonuç

Hans Holbein'in portrelerinde öne çıkan takılarda kimlik ve statü, 10 farklı portre eserde incelenmiştir. Bu portre sahiplerinin kraliyet mensubu ve kraliyet ailesine üye olan soylu kimselerden oluştuğu tespit edilmiştir. Portrelerden bir tanesi krala, ikisi kraliçelere ve diğer ikisi hanedana yakınlığıyla bilinen soylu kişilere aittir. Resmedilen takılarda kimlik ve statüye göre takıların anlamları değişiklik göstermektedir. Takılarda çoğunlukla kraliyete bağlılık, kraliyetin ihtişamı, güç, sadakat gibi anlamlar içeren sembolik öğeler kullanıldığı görülmüştür. Hans Holbein'in portrelerinde kullanılan takılar, dönemin Tudor hanedanına uygun bir estetik anlayışın ötesinde, kimlik, statü ve güç ifadeleri olarak önemli bir rol üstlenmiştir. VIII. Henry'nin portresinde yer alan şapka, zincir, madalyon, düğme ve yüzüklerdeki değerli taşlar ve inciler, kralın otoritesini, sahip olduğu iktidarı, gücü ve kraliyetinin zenginliğini vurgulayan semboller olarak öne çıkar. Benzer şekilde, Anne Boleyn'in portresindeki inci detayları ve "B" harfli kolye, kraliçenin soylu kimliğini, kişisel gücünü, zarafetini ve Tudor hanedanındaki yerini görsel bir dille ifade eder. Jane Seymour'un portresindeki takılar ise, onun dini inancını, saflık ve zarafetini, kraliyet gücünü ve Tudor hanedanına olan bağlılığını somutlaştırır. Clevesli Anne'nin takı ve elbisesinde kullanılan çok sayıda inci onun zarafetini, masumiyetini ve soylu oluşunu, altın ve mücevherler ise onun asaletini, zenginliğini ve kraliyetteki statüsünü temsil eder.

Thomas Howard'ın portresinde yer alan makam zinciri ve Aziz George broşu, onun Tudor hanedanına olan yakınlığını ve sadakatini yansıtırken, Thomas More'un "S'ler yakası" ve Tudor gülü rozeti, saraya, monarşiye olan bağlılığını ve yüksek sosyal konumunu simgeler. Lady Guildford'un tespihi ve kitap ayracı onun dindar ve okur kimliğini, Sir Brian Tuke ve Lady Alice More'un takılarında kullandığı altın zincirler ve haç ise onların dindar ve soylu kimseler olduğunu gösteren görsel ipuçlarıdır. Elçiler isimli tabloda ise Jean de Dinteville'nin taktığı altın zincir ve madalyon onun yüksek soylu kimliğini, monarşiye olan sadakatini ve dini değerlerle bağlantısını simgelediği düşünülmektedir.

Bu portreler, Holbein'in takıları yalnızca estetik unsurlar olarak değil, aynı zamanda toplumsal, siyasi ve dini kimliklerin görsel bir dili olarak kullandığını göstermektedir. Böylece Holbein, dönemin sanatsal ve kültürel değerlerini portreleri aracılığıyla kalıcı bir şekilde belgelemeyi başardığı söylenebilir.

Hans Holbein'in portrelerindeki takılar, yalnızca estetik aksesuarlar olmanın ötesinde, dönemin sosyal, kültürel ve politik yapısını yansıtan güçlü semboller haline gelmiştir. Holbein, detaylara gösterdiği özenle bireylerin kimliklerini, toplumsal statülerini, dini ve siyasi bağlıklarını görsel olarak aktarırken, takı ve mücevherler bu kimliklerin dışı vurumunda merkezi bir rol üstlenmiştir. Özellikle Tudor dönemi soylu figürlerin portrelerinde, takılar bir güç ve prestij simgesi olarak kullanılmış ve Holbein'in detaycı sanatı, bu unsurları toplumsal hiyerarşiyi ve statü göstergelerini yansıtan görsel bir dil haline getirmiştir.

Holbein'in titiz işçiliği, Rönesans sanatının bireylerin kimliklerini ve toplumsal konumlarını görsel olarak ifade etmedeki önemini gözler önüne serer. Bu detaycılık ve simgesel anlatım, Rönesans'ın sosyal ve politik dinamiklerinin anlaşılmasında Holbein'in sanatını önemli bir kaynak haline geldiği kabul görülebilir.

Sonuç olarak, Holbein'in portrelerinde yer alan takılar, estetikten öte tarihsel ve toplumsal belge niteliğindedir. Sanatçının titizlikle detaylara verdiği önem onu döneminin önde gelen ressamlarından biri yapmış ve eserleri, siyasi, dini ve toplumsal simgeleri ustalıkla işleyerek kraliyet ailesi ve soyluların kimlik ve statülerine ışık tutmuştur. Holbein'in sanatı, Rönesans'ın sosyal ve politik dinamiklerini anlamak için hâlâ değerli bir kaynak olarak kalmaya devam etmektedir. Bu unsurlar yalnızca dönemin sembolik dilini yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda Holbein'in sanatsal dehasını ve tarihsel bilincini de ortaya koyar (Awoltmann, 1872).

Holbein'in eserleri, Rönesans sanatının bireylerin kimliklerini ifade etmedeki rolünü anlamamıza katkıda bulunmuş, soylu ve kraliyet üyelerinin portrelerinde kullanılan takıları detaylı resmetmesiyle toplumdaki güç dinamiklerini gözler önüne sermiştir. Holbein'in detaycı yaklaşımı, mücevherlerin ve takıların sembolik anlamlarını izleyiciye derinlemesine sunarak sanatını sadece bir görsel zevk değil, aynı zamanda tarihsel bir anlatıya dönüştürerek dönemin toplumsal, dini, siyasi ve kültürel yapısını da belgeleyerek onu çağdaşlarından ayırmıştır. Bu, Holbein'i yalnızca bir ressam değil, aynı zamanda bir tarih anlatıcısı haline geldiği söylemek yanlış olmaz.

Kaynakça

- Awoltmann, A (1872). *Holbein and His Time*. Kessinger Publishing.
- Barnes, M.C. (2009). *The Tudor Rose: The Story of the Queen Who United a Kingdom and Birthed a Dynasty*. Sourcebooks Landmark.
- Barrett-Graves, D. (2017). Joan Vaux Guildford Poyntz. In C. Levin, A. R. Bertolet, & J. E. Carney (Eds.), *Biographical Encyclopedia of Early Modern Englishwomen*. Routledge.
- Christie's. (2024). *Henry VIII-era chain up for sale* <https://www.christies.com/en/lot/lot-5132875> (Erişim Tarihi: 2024.11.28)
- De Bles, A. (1925). *How to Distinguish the Saints in Art by Their Costumes, Symbols, and Attributes*. New York: Art Culture Publications.
- Dodson, J. (t.y.). Holbein's Ambassadors. <http://www.dodedans.com/Eholbein-ambassador.htm>, (Erişim Tarihi:2024.11.28)
- Graves, M. A. R. (1992). Thomas Howard, Third Duke of Norfolk. In J. Guy (Ed.), *Tudor England: An Encyclopedia*. Routledge, 300-310.
- Ives, E. (2004). *The Life and Death of Anne Boleyn: 'The most happy'*. Malden, MA: Blackwell Publishing.
- Johnson, P. (2006). *The Renaissance: A Short History*. Modern Library.
- Lang Antiques, "Renaissance Jewelry: Techniques and Materials," *Antique Jewelry University*, https://www.langantiques.com/university/renaissance-jewelry/?srsltid=AfmBOopNu_IkFY4uMgYxZzgHGmYtUOspE8W5yE3m3PJVuiCQhLl mT5-T, (Erişim Tarihi:2024.11.28)
- Linder, Douglas O. (2019) *The Trial of Sir Thomas More: A Chronology*. University Of Missouri-Kansas City (UMKC) School Of Law. <https://www.law.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/more/morechronology.html>, (Erişim Tarihi: 2024.11.28)
- Loades, D. (2012). The Tudors: History of a Dynasty. *Bloomsbury Academic*, 47-50.
- National Portrait Gallery. The Garter: Its History and Significance. Erişim: National Portrait Gallery (Erişim Tarihi:2024.11.28)
- Norton, E. (2009). *Anne of Cleves: Henry VIII's Discarded Bride*. Amberley Pub.
- Oneonta (t.y.). Hans Holbein the Younger, The Ambassadors. <http://employees.oneonta.edu/farberas/arth/arth214/dinteville.html>, (Erişim Tarihi:2024.11.28).
- Ormiston, R. (2016). *Hans Holbein: His life and Works in 500 Images*. Lorenz Books.
- Royal Collection Trust. (2024). Queen Anne Boleyn (c.1500–1536). <https://www.rct.uk/collection/912189/anne-boleyn-c-1500-1536> (Erişim Tarihi:2024.11.28)
- Runciman, S. (1951). *A History of Crusaders*. Cambridge University Press.

- Scarisbrick, D. (1995). *Tudor and Jacobean Jewellery*. London: Tate Publishing.
- Strong, R. (1984). *Art and Power: Renaissance England*. Boydell & Brewer Inc.
- Taufiq, D. (2024, Mayıs 30). What does the Tudor rose symbolize?. *Eden Bengals*.
<https://edenbengals.com/what-does-the-tudor-rose-symbolize/>, (Erişim Tarihi:2024.11.28)
- Untapped Cities. (2024, Mart 24). *Frick Madison: Jenna Gribbon versus Hans Holbein*.
<https://www.untappedcities.com/frick-madison-jenna-gribbon-versus-hans-holbein/>,
(Erişim Tarihi: 2024.11.28).
- Weir, A. (1991). *The Six Wives of Henry VIII*. Ballantine Books.
- Wood, M. (2008). *The Family and Descendants of St Thomas More. Gracewing*.
https://web.archive.org/web/20200927132212/https://www.thomasmorestudies.org/docs/Descendants_John.pdf, (Erişim Tarihi: 2024.11.28).